

Světla Minulosti.

Napsal M. A. ŠIMÁČEK.

U Souhradů se doktor zdržel poměrně jen krátce. Byly to trapné návštěvy. Stonal tam, vlastně již k svému konci docházel syn staré paní Souhradové, Emanuel. Byl to čtyřiatřicetiletý lahalec, sřížený ode tří let tuberkulosou, kterou si uhnal hříživým životem. Býval kdysi pýche a naději staré paní, která vedle něho měla ještě dvě děti, z nichž však doma u ní byla už jen slečna Amálka, stárnoucí panna, jež přejala vládu v domácnosti.

Stará paní už dávno byla zatlačena v úzký koutek modliteb a tičehého pláče. Deera jí činila boda-ové výčitky, že má pořád na mysli jen "toho lumpa Enana", který je metlou a hanbou rodiny, a který všechny ostatní děti okradl, a syn jí vyčítal tvrdě a hrabě, že měla mít rozum ona, když od ho neměl, že její slabost je vinna jeho neštěstím, jeho pozvolným umíráním. Míval v nepamětném pijanství svým návaly zuřivosti, kdy pozvedal proti matce pěsti, proklínal její lásku, spíjal jejímu Bohu, roubal se jejím slzám a hrozil okamžitou sebevraždou. Stará matka po kolech se před ním plazila, lomíc rukama a zapřísahajíc jej, aby si nesahal na život, a když po takovém záchvatu vyslehl na lože klesl, křičevíc se rozkašal a jako dítě plakal, hledla a česala mu spouené vlasy, líbala a smáčkala slzami jeho tváře i třesoucí se ruce, utírala jeho rty a všechna zlomena jeho neštěstím a utrpěním štkala na jeho prsou: "Ubohý chlapče, nešťastné mé dítě," zatím co deera její plna hněvu nad brutálním excesem "toho lumpa" trhala jí od něho systé mezi bezkrvými svými rty. "Nechte ho pojit už jednou, aby byl pokoj. Pánbůh ví, člověk neví, jest-li vy včelí blázen, anebo on větší lump!"

A když jí potom matka se slzami v očích vyčítala její tvrdost, dávala se do štekavého pláče, že ona od maličkosti byla onou, popelkou, která nic neúčila než dřeni na všechny, a "ten lump", ten ochlasta, pro nějž beztoho její život je otráven, zmařen, protože každý se ho bál a k vůli němu se jim vyhýbal, ten že byl pořad "milovaným Emánkem, mazlíčkem", i když se z vojny vrátil jako kofala, a deset let všechny je vyjídá, okradá a ostudu plodí. A ještě nyní, když je zrovna zebračtil, že má matčinu celé srdce, a pro ni okradnou, že tam nezbylo ani koutku...

"Málinko, Málinko — prosím tě pro Boha," vzpínala stará paní k ní své vyschlé žilnaté ruce, ale deera v překypění své zlosti začpávala si uši, aby neslyšela vzlykotu matčina, a prudce vyrazila z pokoje, v němž stařena konečně sehoula se do svého koutka k sežoulité modlitební knize, aby hledala pomoci, útěchy a uklidnění v pozvednutí rozbolestněného srdce k Nebes královně, o níž věřila, že prosba matek nešťastných k ní každá doléhá.

V Nedosekách vědělo se vždy hned do podrobnosti o každém smutném tom výstupu u Souhradů. Sama slečna Málinka přicházela s nášky svými k sousedkám, vyličeju v slzách své trápení a konejšíc své pobouření v projevech soucivného ženského politování, a co neřekla ona — zvláště o sobě — vynášela za tepla krejčovka Bartáková, která u Souhradů se svým mužem obývala světničku do dvora a jim posluhovala.

Doktor našel nemocného Souhradu jako obyčejně sedícího v pokojíku proti kuchyni na staré slečce pohovce, oděného v neškar, benou košili, černý oděný kabát a takové spodky a čtoucího nějaký přílobový román deuného listu.

"Salve, domine doctor, salve!" ozval se zlomeným dutým svým hlasem shlednuv doktora, položil děti a natáhl proti němu svou hubenou ruku, porostlou v zápeští dlouhými žeruzými chlupy, přílanými k vlhku kůže. Ten vítací pozdrav patřil k zvykům jeho latiny. Studoval asi šest tříd gymnasijských, než šel na vojnu, od-

kud se po šesti letech vrátil zle-nivělý a oddán již zcela nešťastné své vášni.

Když se doktor k němu přiblížil, cítil i dnes z jeho úst, jimiž si pomáhal dýchat kráče a rychle, výpar kofalky. Byl již vyschlý skoro až na kost; z popelavé tváře zkalené hleděly drzé, bezstoudné oči, pod jejich stálým zaslepením jako by se třepal otupělý pabesek neustávajícího vnitřního výsměchu — výsměchu nad sebou samým, nad celým okolím i nad tou zvolna ale jistě k němu se kradoucí smrtí. Při bedlivějším pohledu bylo lze pozorovati vzrůd hustému plnému vonou ú-zvazou vpadlost jeho líc, a jak z celého sehnoucího obličje ostře se již tlačily obrysy lebky. I rty se již špatně domykaly, jenže hustý převislý knír zakrýval jejich stále potvfení.

Doktor zkrátil svou návštěvu zde jak obyčejně na dobu nejmenší. Jeho chůze sem neměla vlastně již účelu. Zdávalo se mu, že pacient tím výsměchem svých očí se přímo směje jeho radám a nařizením, a některé jeho obvyklé otázky a poznámky jej přímo dráždily a urážely. I to mu připadalo, že slečna Amálka pod svou zdvořilostí utajuje netrpělivost a nelibost, a jen důtklivé prosby staré paní, opívané o každé návštěvě jej přimávaly, že stavoval se zde dvakrát týdně, až paní Souhradová naléhala, aby k nemocnému chodil alespoň ob den. "Tak kdy pak to dorachotím, pane doktore?" zeptal se nemocný po obvyklém vyšetření, jenž se podvoloval s úmyslnou nedbalostí, roztahuje tvář ku podivnému úsměvu, který pravil: "Všecko to je komedie."

"Když vy se pranic nešetíte," řekl doktor místo odpovědi. "Ukracujete si sám život!"

"Není oš stát." Nemocný chtěl se při tom zasmát, ale vybuchl v kašel.

"Dneska jste zas už pil!"

"Lauda Sion Salvatorem — zaplať Pánbůh za tu medicínu — tou ožírám i tu s kosou," zasmál se. "Medicamentum optimum," dodával, otíraje hřbetem ruky kníry.

"Komu není rady, tomu není pomoci," pokrčil doktor netrpělivě rameny.

"Malz und Hopfen verloren, máte dobře, pane doktore. Ale chut je chut — já radši tu čertovinu než ajbíště, de gustibus non est disputandum."

Doktor hleděl, aby již byl od-sud. V kuchyni jako vždy čekala na stará paní, a sotva vstoupil upřela naň dychtivě oči. Nemohl dát na něnou otázku její jinou zprávu, než jakou dával v poslední době. Při tom opět prohlásil, že není tu nic platen, a že je zbytečno, aby sem chodil. Stará paní, sotva začal, již měla ruce sepjaty, a jak pokračoval, vztavovala je proti němu. Tráslas se jí jako v horečce, a oči se jí zalévaly slzami.

"Pane doktor, pane doktor," vyrážela zajíkávě.

Doktor byl však dnes neustup-nější než jindy. Vytýkal, že se nedbá jeho nařizení, že se nemoc-nému dává příležitost k pití — a tak že opravdu je celé dožadování jeho rad vlastně komedií.

"Já nevím, já nevím..." nař-kavě vybuchla stará paní, "kdy by mu něco takového dával. Bartáček jsem přisně zakázala — Bůh ví tedy! — Amálka už k němu ani nehece jít —"

"Kde je slečna?"

"Ale ani nevím, kam zrovna odskočila. Nedávno tu byla."

Doktor nemohl potlačiti pode-zření, že ta právě nemocnému ne-přímo pašuje kofalky, ale netrou-faje si je vysloviti, zamířel se.

"Nějaký čas je přece naděje, víste, pane doktore?" otázala se stará paní skoro prosebně.

Doktor učinil rukama pohyb, který naznačoval, že zde otázka nějakou dobu určovat. "Jak pije, za nic nemohu ručit," dodával vida úzkostný pohled starých těch očí, visící na jeho rtech.

"Maria Panno, Rodičko boží," začpěla stařena a zaplakala. Ale

za chvíli si utřela oči a ústa, pak sejala ruce a pravila hlasem tře-soucím, ale v podivuhodném od-hodlání: "Ale děkuju ještě Bo-hu, že budu já živa. Bůh ví, kde by umřel beze mne, a jak, žádný by se o něj nepostaral, žádný — a tak bude mít přece matku u se-be ten nešťastný člověk, to ne-šťastné moje dítě! Pak ať si mě Pánbůh taky povolá!"

Rozplakala se po těch slovech znova nad ním i nad sebou.

Doktor byl hluboce pohnut. "Ejhle, matka!" ozvalo se v něm bezděky. Bylo-li slabostí v její lásce, zde se z ní vykupuje. Bohu blahořečí za dožití největší bo-lesti svého stáří, jen když nešťast-ný syn bude mít v posledních svých chvílích láskyplné náruči.

Jat velikou úctou i vroucnou sou-citem přistoupil k ní a podal jí ru-ku.

"Víte, že zas brzy přijdete, pane doktore?" zeptala se utřajíc slzy.

"Přijdu," přisvědčil skoro ra-dostně.

IV.

Od Souhradů ubíral se doktor přímo již domů. Když cestou ule-vilo pohnutí a oslablý dojem, jež si z poslední své návštěvy odnášel, kmitla se mu v mysli zas ona myš-lénka o síle ke klidnému stáří a zas její znepokojila. Ale ne již svou podstatou, ale tím, že uraziv o ni, uvědomil si, kterak skoro vždy bývá odveden od svého přemítání cizími lidmi, novými dojmy zevnějškého světa.

Bylo v něm stále ještě kus sa-motářského filozofa i umělce neb napoj diletanty, i počítal teď zase stranou bolest z podléhání svého vnitřního světa světu zevnějškému, své odvislosti na něm, svého připo-tání k němu.

Ale hned tu byl také odboj proti této bolesti, odboj vypěsto-vaný a seslezný jeho povoláním hlubším pozorováním života a ro-stoucím přesvědčením o souále-žitosti k celku.

Bylo by snad příjemno utíkat se do samoty, kdy se zachece, uza-vřít se v ní se zrozenou právě myšlénkou, se zatanulým snem ja-ko se zlatým klíčem, jenž otevírá cesty do dalších netknutých há-jí vlastního vnitřního světa i ne-poskvrněných jeho svatých a vi-din, ale zdaž on může a smí? — Jeho povinnost je v pomoci bliž-ním.

A zdaž v každém takovém unikání od ostatních lidí k svému vlastnímu separatickému světu není vlastně vždy egoismus, jaký nenalzáme u žádného jiného stvo-ření v přírodě než u člověka? A zdaž tedy člověk nekoneá jím něco protipřírodního, stavě se na sta-novisko vylučné?

Jakým právem se chce vymykat ze zákonů platících všemu tvor-stvu? A může tak činiti beztre-stně? — A je-li takové unikání pod-mínkou a kolébkou umění, jak hluboká je pak věta Písna, že u-mění roznožuje bolest?

I zvedl se v něm bezděky opět protest proti některým tím kni-hám toho tak nazývaného "vysokého" či "aristokratického" umění, které sebanalysa lidí neu-ro, i psychologických, které ne-znaly nic jiného, než rozbolestně-né, svrchované egoistické "já" svého hrdiny, člověka vášinou neprauejícího, bez povinností a bez pocitu povinností k jiným, věčně se vrtajícího a vrtací se mo-houcího jen ve svých vylučných chorobných pocitech, choutkách, představách.

A zvedl se v něm i protest pro-ti celé filosofii Nietzschevě z po-slední jeho doby, proti tomu vě-domému, obmyslnému, šlenému vypínání bolesti, až by se stala rozkoš, a proti vypínání rozkoše, až by se stala bolestí, proti tomu blášanému zániku přemírou, aby srodilo se něco nového, proti bez-názovému pohrání rovnosti lidí u "nezovitému ustěhovávání" jich, proti obdivu despotů i hoidu zlo-činecům jako "typům silných lidí v nepřítomných poměrech."

Byl ovšem čas, kdy i jeho jem-ná a posklápná duše podléhala suggestivní síle Nietzschevě i těch bolestných sebeanalys a sebepeť neuropathických básníků nebo je-jich hrdinův, ale dnes na zpětné cestě ke křesťanství, pln soucitu a shovívavosti k lidem zatanulým, poslezným a bidným a pln víry v postupné slení a pronikání blás-

vydéděných a v postupující vítě-zení jejich nároků a práv hleděl zpátky na tu dobu jako na zajetí v říši plné sie drážlivých páva-bů a rozkoší, ale se sypkou, ne-držitelnou půdou morální podsta-ty — v říši, kde vládla panovníce, již nebylo lze upřiti svádnu krásu a královskou pýchu, ale u níž nebylo hřejeví dobroty srdce.

Neklečel dlouho před jejím ma-jestátem, nehleděl dlouho v opoj-né její zraky, a přeč i po zpote-ře věč zůstala v něm vzpomínka na jejich zádušný tpyt.

Byly v něm protesty, zbraně a hrady proti ní i její říši, mnil se již blize starci Zosimovi než Nietzschevi, a přece ještě někdy cítil stesk po něm opuštěným, touhu po něm ztraceném. Ale vzpomněl v takových chvílích po-každé, jak se po době bouřivého jeho quinquennia někdy ozvala touha po opojení hřívě noci, jak po skončení jeho románu s Betty-nou se mu zastesklo po její vášni, po krásě poznaného hřeju, po květech zla, a usiloval shledávati a skutečně shledával ve všech těchto touhách znak přibuznosti, původ z jednoho pramene.

Byl v tomto usilování odboj proti tím touhám, proti tomu ste-sku, úrazu jeho nynějších zásad a názorů proti nim a jich původu. Byl sice přesvědčen, že se k tomu, k čemu jej lákaly zpět, již nikdy nevrátí, napopak že se od toho čím dál tím více bude vzdalovat, ale přece zas měl chvíle, kdy znepo-kojovaly jej jejich vraceje se ú-toky, a kdy nebyl prost házně, že dosud jsou mu nebezpečny. A ta tajná házně zvyšovala jeho bde-lost i prudkost v jich odrazení. — Cítil, že revoluce a jí dosazená vláda těch nových názorů a zá-sad v jeho nitru nevítežila ještě tak naprosto úplně, že kděs v zá-koútích jeho duše jsou ještě ukry-ty poslední zbytky obháje vlády bývalé.

Proti i dnes na cestě k domo-vu, když zvedla se v něm náhle o-na hořkost ze stálého podléhání okolnostem vnějším, povinnostem a ohledům svého povolání, vyra-zil ihned proti ní jako proti zná-mce těch zbylých proudů a počítl téměř zadostiučinění, když shledal prostý egoismus za hlavní z jejich složek.

Pohlédnuv v duchu na celý do-bývavý postup a lývalá bojstá svých nynějších zásad, otázel se sám sebe v nabytém zase již kli-ku: "A jaké v tom vlastně neště-tí, že jsem byl vyrušen ze své myšlénky? — Byla přednější ona nebo má povinnost? — A co je mra-vně vyšší: sloužit namanulé zádo-sti svého rozumu, nebo sloužit bližnímu hledajícemu pomoci a né-ati vše, co s tím souvisí? — Proč tedy hořkost? — Nemám-li být vlastně rád, že s mým povoláním je spojena povinnost pomáhat bližním a sebe dbáti jen potud, abyh této povinnosti mohl dostá-ti? —"

"Jen si tím ozlať svá pouta, jen si tím zalži svou povinnost, vysyp cestičku k usmíření s morálkou o-tročích povah," ozval se v nitru známý mu hlas, ale právě protože byl tak až příliš známý, nedostá-valo se mu již síly, aby porušil doktorovo uspokojení.

Tepry když za nejbližším rohem zahlédl bílé stěny svého domu, o-pět se mu srdce zachvělo. "Jak je asi doma, zda se nic nestalo?" přiskočily opět staré otázky, jako pes na prahu šňhajíc.

(Pokračování.)

Byl nedůvěřivý. "Nikdy jsem neměl nějaké důvěry ve vaše Ho-boko, nebo jiny už připravený lék vůbec," píše pan R. G. Roda z čis. 1964, Burlington ulice, Chicago.

"Bylo to s velkou nedůvěrou, že jsem je koupil, ale k své radosti shledal jsem, že je to právě to, šo-hu jsem potřeboval pro svoji zálu-dební chorobu, kterou jsem byl stížen po více než 20 roků. Mohu je nyní jiným trpěcím odporučit."

Dr. Petra Hoboko udělala si přátele z mnohých nedůvěřivců, již onemocněli a byli v tom bídně. Stali se nanevylá nadšenými pod-píreči léku. Pamatujte, že Hoboko nelze koupiti v lékárnách. Zvlášt-ně jednatelé je dodávají lidem při-mě s laboratoře majitelé, Dr. Pe-ter Fahrney & Sons Co., 19-25 So. Hoyle Ave., Chicago, Ill.

Zdarma Pro Muže

50,000 KNIH

Uplně Zdarma

Je to závažná kniha a posílá se POUZE MUŽŮM. Ona vám poví prouton, pochopitelnou řečí, jak lze vyčleiti ztracenou možnost, otravu krve či syfilis, ztrátu životní síly, ztrátu síly, újedy, nezdrávnost, za-lučení, jaterní, ledvinové a močičkové nemaze, revmatism, kapavku a nově chycené nemoci, sčozninu roury mužové a všechny nemoci, vlastní mužům, ve vašem vlastním domově, privátně, tajně a za velmi nízkou cenu. Tato bezplatná kniha vám poví, proč trpíte a jak můžete se trvalu vyčleiti. Obsahuje celú skladiště vědomostí — právě to, co každý ženatý i volobný muž měl by věděti. Tato kniha byla sepsána lékařem, který více než léta studiu a zkoumání těchto zvlášt-ních nemocí.

Pamatujte, že se posílá naprosto zdarma, vyplacené, v prostě zabezpečené obál-ce. Neposílá se žádných peněz — pouze napíše stělně svoje jméno a adresu na spodní kupon a pošlete nám jej již dnes.

KUPON NA BEZPLATNOU KNIHU.

DR. JOS. LISTER & CO.
B. 207-22 Fifth Ave., Chicago.

Připově: Dle vašeho názoru byl bych potřeboval, kdykoliv mi pošlete úplně zdarma jednu z vašich bezplatných knih pro muže.

Jméno .....

Ulice a číslo .....

Město .....

KRAJANÉ, POZOR!

Oznamuji všem mým krajanům, že zakládám novou česko-slovan-skou osadu, asi od tří do sedmi mil od města a dráhy u Phillips. — Vlastníme a máme na prodej mnoho tisíc akrů bohaté a dobré země. Toto jest příležitost pro krajan, pomoci sobě k vlastním domovu. Prvím dvěcti osadníkům dáme zvláštní výhody. Pamatujte, že jen farmář neboli je zastavující lidí zlích česů, které máme k očeká-vání!

Plpáctví pozemek neb farm možná 10 let! Tento rok jsem usu-dil 50 rodin. Pište hned na **JOHN SCHAUER, zástupce**
Boh. A. Land & Loan Co., incorp. cap. stock \$35,000.
Phillips, Wisconsin.

Jediný spořitelni ústav v Omaze,
který má zvláštní oddělení české a v feditelstvu jsou též českí zastoupeni.

Přijímá vklady odkudkoli, od členů i nečlenů, od \$1.00 do \$5,000. Pod státním dozorem. Vklady zaručeny jsou prvím markyčem na zastavený pozemkový majetek. Dividendy 6 procent. Osmnáct roků v obchodu.

Bližší podrobnosti Vám chotně vysvětlí **Adolf A. Tenopír** anebo Chas. F. Kunel, jeden z feditelů

Spořitelny
BANKERS SAVINGS & LOAN ASS'N.
Adolf A. Tenopír, A. D. Touzalin,
feditel českého oddělení. sekretář
Úřadovna čis. 101, roh 16. a Dodge, ulice, Omaha, Nebraska.

HUGO F. BILZ,
doručovatel Jettrova "GOLD TOP" lahvového piva

Telefon: Douglas 1542 .. Ind. A-1542

Objednejte sobě bednu tohoto věhlasného piva. Mám na skladi nejvýtečnější staré kofalky, stará vína, doutníky a li-kéry všeho druhu. Vše za nejnižší ceny.

Jetter's Brewing Co. pivo se čepuje.

Pamatujte sobě číslo 1324 Douglas Str., východo-severní roh. Úřadovna 117 Ji. 14. ul. 32-26

HUGO F. BILZ **OMAHA, NEBRASKA.**

Metz Bros. Brewing Co.

Telefon Douglas 119

Vaří a lahvuji vyborné jen pivo.

Můžete se na tento starý a osvědčený zá-vod spolehnouti.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

Pravidelná poštovní a paroplavební doprava

z Baltimore do Brémen

přimo po nových dvostroubových poštovních parnicích od 7,800 do 10,000 tun nosnosti:

Rhein, Main, Neckar, Casell, Breslau, Koeln, Hannover, Frankfurt, Brandenburg, Chemnitz.

II. kajuta z Baltimore do Brémen od \$57.⁵⁰ nahoru

Tyto paruky mají pouze jednu třídú kajutni, která osnažena jest jak-ékajuta.

Vše je jmenované paruky jsou vřadně nové, vřetně sbudované a salazy zařizené, pokaže kajutni na palubě. Elektrické osvětlení ve všech prostorách. Další správy poskytl generální jednatel:

aneb jejich zástupci v zemí.

A. SCHUMACHER & CO., No. 7. S. Gay St., Baltimore, Md.
H. CLAUENTHUS & CO., 95 Dearborn Str., Chicago, Illinois.

Leo-Glass-Andreesen Hardware Co.

prodává ve velkém
i malém, vyřkávané a lakované plechové nářadí. — Činovaný plech, solený žeh a kovové zboží. — Osmatý drát, křehký, měškatý žeh, křehký, stěh a zbraně, náboje a sportovní zboží všeho druhu.
8th and Hursey Streets. Omaha, Neb.